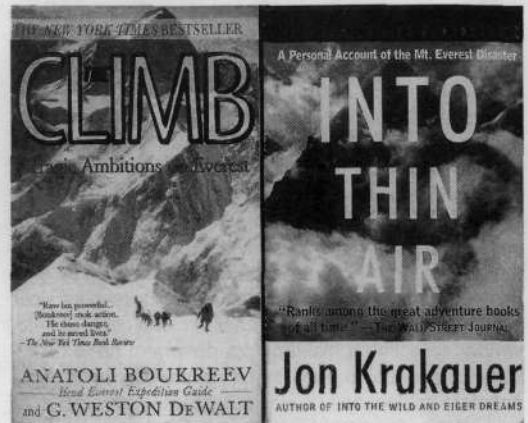

prebral obe sicer nekoliko manj senzacionalistično napisani knjigi, kot sem pričakoval od ameriških avtorjev. Pa vendar – dogodki izpred treh let še danes burkajo ne le alpinistične kroge, pač pa vso javnost, ki ima ali celo nima kaj dosti opravka z gorami. Po vseh razmislekih je jasno le eno – gora je taka, kot je, in v celoti se je ne da kupiti. Po drugi strani pa je iz obeh knjig možno razbrati in podoživeti izjemne dogodke, človeško moč, vztrajnost, slabost, napuh, neizmerno voljo po življenju, brezbržnost, slepo vdanost... in popolno predanost, obup, izgubljenost. In v tistem viharju tam, v tistem redkem zraku, med umirajočimi, je vsak od preživelih našel svojo resnico; seveda je resnica samo ena, toda ob tako izjemnih dogodkih se spomini pomešajo, zbledijo ali pa dobijo pretirane poudarke. Tako knjigi lahko neobremenjeno preberemo le ob popolni nevtralnosti in si ustvarimo svojo sliko, ki je verjetno še vedno le približek resnice.

Pravzaprav se je nekaj takega moralo zgoditi; celo sami vodje so med pogovori prihajali do ugotovitve, da se bo enkrat zgodilo. Morda je k temu prispeval še komet, ki se je tisto pomlad motal nad Himalajo, vsaj Šerpe so mu glede na svoje verovanje pripisali pomembno vlogo pri tragediji...

Deseti maj 1996 je lep dan. Neizmerna je gneča z Južnega sedla proti vrhu Everesta. Odprave napredujejo počasneje kot ponavadi, saj ljudje, mnogi nezadostno pripravljeni za vrh, dobesedno hodijo drug po drugem, veliko je čakanja, velike so zamude. Svoje opravijo še Šerpe, ki pač ponekod ne »tlakujejo« pot na vrh čisto tako, kot so vodje pričakovali. Vrh je nevarno blizu, ura pa neustavljivo teče. Čas, ko odprave ponavadi dosegajo vrh, je že zdavnaj mimo in treba bi se bilo obrniti – tik pred vrhom. Smrtonosno sklepanje vodij odprav: »Preveč so plačali, ne morem si privoščiti, da jih ne pripeljem na vrh!« Nihče ne pomisli, da je ta cena kaj vredna le, če se stranke, ki jih pelje na vrh, žive vrnejo domov. Zgodaj popoldne se pojavijo v zraku komaj opazne, navidez povsem nedolžne vlažne meglice, kot pač vsak dan. Celo izkušeni alpinisti jih spregledajo. Ne le prepozen prihod na vrh, tudi predolgo zadrževanje tam zgoraj, kjer je pravzaprav še najlepše vreme, odžira predragocene minute. Kmalu se bo vse sprevrglo v boj za lastno življenje. Na odpravi je tudi pilot, ki bolje ve, kaj pomenijo nenavadne meglice – slabo vreme z viharjem je neizbežno. In neke po četrti uri, ko zadnji dosegajo vrh, se prične: vidljivost se slabša, veter se krepi, po zraku plešejo prve snežinke... Naslednjega dne je med živimi pet ljudi manj, nekaj pa hudo pomrznjenih.

Podrobnosti v obeh knjigah in pogledi na dogodke so različni. Oba avtorja sta preživela (Bukrejeva danes ni več med živimi, saj je pred poldrugim letom prav na božični dan umrl v ledenem plazju na pobočjih Anapurne). Krakauer je bila le stranka, Bukrejev je bil vodnik in za to dobro plačan, posebej, če vemo, da je živel v Kazahstanu. Oba sta napisala knjigi, Krakauer pred Bukrejevom. Vsebinsko je ponekod stična, saj sta odpravi delovali v istem času in na istih poteh. Bralci lahko Krakauerjevo knjigo preberejo v slovenščini, tu želimo

povzeti le nekatere dogodke, osvetljene še z druge strani, kot so jih videle oči drugih udeležencev, še posebej pa Bukrejeva. Ko preberemo obe knjigi, ga spoznamo ne le kot vrhunskega alpinista, pač pa tudi kot tragičnega junaka, ki morda sploh ni sodil v tisto zgodbo (kot Kazahstanec je, žal, še posebno rabil denar), je pa v resnici rešil življenje kar treh ljudi. Za več mu je zmanjkalo moči.

Bukrejev, ki je vojaško vzgojen sovjetski alpinist, točno ve, kako morajo zadeve potekati, in kaj kmalu opazi, da so nekateri člani Fischerjeve odprave (in seveda tudi drugih) slabo pripravljeni, sam vodja Fischer pa je utrujen od prejšnjih dejavnosti. Poleg tega od Bukrejeva na odpravi vsi – vključno s Fischerjem – pričakujejo, da bo nekakšna deklica za vse (kot Šerpe), čeprav je

Kaj nova mi pomlad ponuja

VINKO HROVATIČ

Kaj nova mi pomlad ponuja?

*Želim si sonca, toplih dni,
naj vreme mrko se ne kuja,
naj grem na svoje tja poti.*

*Naj stari hrast mi pesem poje,
naj teloh v rebri mi cveti,
naj dá Jelenca čare svoje,
naj vabi v senco spet ljudi.*

*Sedél bom tamkaj na planini,
bom pesem svojo pel naglas,
se čudil božji veličini,
da hvalim jo, prišel je čas.*

*Poiskal bom si barve stare,
jim olja žlahtnega pridal,
potem na platnu vse te čare
na sliko novo bom dajal.*